

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
“БАНКІВСЬКА БЕЗПЕКА”
(для бакалаврів)**

МАУП

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2009

Підготовлено доцентом кафедри фінансового і банківського права
Д. В. Малащук

Затверджено на засіданні кафедри фінансового та банківського права
(протокол № 3 від 26.09.07)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Малащук Д. В. Методичні матеріали щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Банківська безпека” (для бакалаврів). — К.: ДП «Вид. дім «Персонал» 2009. — 22 с.

Методичні матеріали містять пояснювальну записку, зміст дисципліни “Банківська безпека”, теми самостійної роботи студентів, методичні вказівки до виконання самостійної роботи, практичні завдання, тестові завдання, питання для самоконтролю та список літератури.

- © Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2009
- © ДП «Видавничий дім «Персонал», 2009

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Самостійна робота студентів є складовою навчального процесу, основним засобом опанування навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Мета самостійної роботи студентів з дисципліни “Банківська безпека” — сприяти засвоєнню в повному обсязі навчальної програми та формуванню самостійності як особистісної риси і важливої професійної якості, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність.

Завдання самостійної роботи студентів з дисципліни “Банківська безпека” полягає у засвоєнні відповідних знань, їх закріпленні та систематизації, а також їх застосуванні при виконанні практичних завдань. Самостійна робота забезпечує підготовку студентів до поточних аудиторних занять.

Зміст самостійної роботи студентів з дисципліни “Банківська безпека” визначається навчальною програмою цієї дисципліни, а також цими методичними матеріалами.

Основними формами самостійної роботи студентів з дисципліни “Банківська безпека” є:

- опрацювання прослуханого лекційного матеріалу, обов'язкових та додаткових літературних джерел;
- виконання домашніх завдань;
- вивчення окремих тем або питань, передбачених для самостійного опрацювання;
- підготовка до різних форм поточного контролю;
- пошук та огляд літературних джерел за заданою проблематикою;
- написання реферату за заданою проблематикою;
- аналітичний розгляд наукових публікацій.

У процесі самостійної підготовки до практичних занять студенти повинні опрацювати прослуханий лекційний матеріал, всебічно розглянути зміст питань, що виносяться на заняття, опрацювати навчальну літературу, відповідні нормативно-правові акти. Перевірку ступеня засвоєння знань студенти здійснюють за допомогою питань для самоконтролю, які охоплюють основні положення, що підлягають самостійному вивченню студентами відповідно до кожної, передбаченої для самостійного вивчення теми дисципліни “Банківська безпека”.

Поряд з питаннями для самоконтролю та практичними завданнями кожна тема, яка виноситься на самостійне вивчення, передбачає кілька тестових завдань для самоконтролю. Ці завдання складено відповідно до програми навчальної дисципліни “Банківська безпека” для поточної перевірки знань студентів.

Виконуючи запропоновані завдання, студенти закріплюють знання з дисципліни. При цьому вони спираються не тільки на матеріал названого навчального курсу, а й використовують здобуті знання з дисциплін “Оподаткування фізичних та юридичних осіб”, “Фінансове та банківське право”, “Ринок цінних паперів” та інших юридичних дисциплін, що допоможе студентам підготуватися до залків та іспитів.

Виконання домашнього завдання з дисципліни “Банківська безпека” має на меті закріплення та поглиблення теоретичних знань і вмінь студента з навчального матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання.

Поряд із вивченням законодавства доречно вивчати і аналізувати також практику його реалізації, обставини і причини прийняття актів, які вивчаються, ставлення до них практиків і громадськості. Обсяг об'єктів порівняльного вивчення повинен бути максимально вичерпним.

Практичні завдання, передбачені для кожної теми, що підлягає самостійному засвоєнню, включають підготовку до тематичних колоквиумів, а також написання рефератів і доповідей за заданими питаннями.

При підготовці до тематичного колоквиуму вивченню підлягають нормативно-правові акти в сфері регулювання банківської діяльності. Окрему увагу слід приділити засвоєнню рекомендованої основної та додаткової літератури за кожною темою, передбаченою для самостійного вивчення.

Одним із важливих засобів у засвоєнні знань є написання реферату. Написання реферату за заданою проблематикою необхідно починати з власного, добре продуманого вступу. У вступі визначається мета дослідження, з максимально можливою точністю встановлюються рамки теми, що підлягає розгляду, визначаються методи її дослідження. Він слугує перехідним містком до основного дослідження. У ньому має бути відображено практичне і теоретичне значення теми.

В основній частині роботи має йтися передусім про зміст досліджуваної проблеми. Наслідком виконаного дослідження можуть бути пропозиції щодо національного законодавства у сфері банківської

діяльності. У цьому разі необхідно чітко обґрунтувати, чому саме таке рішення є єдино правильним. Робота має завершуватися висновками.

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів:

- оцінка “відмінно” — студент повно і всебічно розкриває питання теми, винесені на самостійне опрацювання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідної теми і може аргументовано її доводити;
- оцінка “добре” — загалом рівень знань студентів відповідає викладеному вище, але мають місце деякі упущення при виконанні завдань, винесених на самостійне опрацювання, обґрунтування неточні, не підтверджуються достатніми доказами;
- оцінка “задовільно” — студент розкрив питання, винесені на самостійне опрацювання, в загальних рисах, розуміє їх суть, намагається робити висновки, але при цьому припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно і несамостійно;
- оцінка “незадовільно” — студент не в змозі дати відповідь на поставлене запитання або відповідь неправильна, студент не розуміє суті питання, не може зробити висновки.

ЗМІСТ
дисципліни
“Банківська безпека”

№ пор.	Назва змістового модуля та теми	Лекції	ПЗ	Сам. Роб.
	Змістовий модуль I. Теоретичні основи поняття банківської безпеки та її правове забезпечення			
1	Правова характеристика загроз банківській безпеці	2	-	5
2	Правові засади забезпечення безпеки банківської діяльності	2	1	4
3	Управління системою правового забезпечення безпеки банку	2	1	5
4	Засоби правового захисту банківської діяльності	2	1	5

5	Інформаційно-аналітична робота із правового забезпечення банківської безпеки	2	1	5
	Змістовий модуль II. Практичні основи захисту банківської безпеки різних сфер банківської діяльності			
6	Правовий захист кредитних і валютних операцій банків	2	1	5
7	Профілактика та попередження правопорушень у банківській сфері	2	1	5
Разом годин: 54		14	6	34

ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Змістовий модуль I. Теоретичні основи поняття банківської безпеки та її правове забезпечення

Тема 1. Правова характеристика загроз банківській безпеці

Питання для самоконтролю

1. Правова характеристика зовнішніх загроз.
2. Класифікація та загальна характеристика внутрішніх загроз.
3. Протиправна діяльність міжнародної злочинності як загроза діяльності банків.
4. Поняття національної, державної, економічної, фінансової безпеки.
5. Мета і завдання безпеки банківської діяльності.
6. Історія виникнення, формування та розвитку банківської системи України.

Практичні завдання

1. Підготувати реферат на тему “Протиправна діяльність міжнародної злочинності як загроза діяльності банків”.
2. Підготувати реферат на тему “Класифікація та загальна характеристика внутрішніх загроз банку”.

Література [23–26; 30; 33; 39; 50; 51]

Тема 2. Правові засади забезпечення безпеки банківської діяльності

Питання для самоконтролю

1. Нормативно-правові акти, що регулюють відносини із забезпечення банківської безпеки.
2. Поняття і правове регулювання банківської та комерційної таємниці банку.
3. Сучасний стан банківської системи України.
4. Охарактеризуйте сучасну структуру національної безпеки.
5. Охарактеризуйте сучасну структуру державної безпеки.
6. Охарактеризуйте сучасну структуру економічної безпеки.
7. Охарактеризуйте сучасну структуру фінансової безпеки.
8. Основні заходи держави Україна стосовно державної безпеки.
9. Основні заходи держави Україна стосовно економічної безпеки.
10. Основні заходи держави Україна стосовно фінансової безпеки.

Практичні завдання

1. Підготувати реферат на тему “Виховна робота з персоналом банку із забезпечення банківської безпеки”.
2. Підготувати доповідь на тему “Право банків на комерційну таємницю”.

Література [2; 7–12; 14; 16; 18; 19; 21; 48–50]

Тема 3. Управління системою правового забезпечення безпеки банку

Питання для самоконтролю

1. Управління системою забезпечення безпеки банку.
2. Структура, завдання і функції підрозділу безпеки банку.
3. Спеціальні методи наукового дослідження банківської системи України.
4. Загальні методи наукового дослідження банківської діяльності.
5. Спеціальні методи наукового дослідження банківської діяльності.

6. Законодавчі форми та методи контролю за діяльністю приватних банків.
7. Повноваження Інтерполу у забезпеченні позовів з розшуку майна, фізичних осіб на території України.

Практичні завдання

1. Підготувати доповідь на тему “Дотримання прав і свобод особистості при вирішенні завдань забезпечення безпеки банку”.
2. Підготувати реферат на тему “Координація і взаємодія підрозділу безпеки банку з правоохоронними органами”.

Література [2; 10; 12; 18; 19; 24; 29; 32; 34; 49–51; 53; 56]

Тема 4. Засоби правового захисту банківської діяльності

Питання для самоконтролю

1. Проектування та розташування споруд банків.
2. Організація фізичної охорони банку.

Практичні завдання

1. Підготувати реферат на тему “Правове забезпечення безпеки касових операцій та інкасації”.
2. Підготувати реферат на тему “Взаємодія банку з органами державної служби охорони”.

Тестові завдання

1) *Зазначте порядок надання доступу до секретної інформації банку:*

- а) у разі проведення Національним банком перевірки банку, діяльність якого пов'язана з державною таємницею, працівнику (працівникам) Національного банку слід пред'явити керівництву цього банку припис та довідку про допуск до державної таємниці за встановленими формами;
- б) працівнику (працівникам) Національного банку, який прибув до банку з метою проведення перевірки, надається доступ до секретних документів та відомостей банку, що становлять державну таємницю, лише в тих обсягах, які йому потрібні для виконання завдань, що зазначені в приписі;
- в) рішення про надання працівнику (працівникам) Національного банку доступу до секретної інформації з посиланням на пере-

лік конкретних матеріалів (відомостей) оформляється керівником банку або особою, яка виконує його обов'язки, як письмове розпорядження на зворотному боці припису. Рішення про надання доступу до секретної інформації може бути прийняте лише в разі пред'явлення працівником (працівниками) Національного банку відповідної довідки та припису;

- г) якщо керівник банку має обґрунтовані підстави для ненадання працівнику (працівникам) Національного банку права на доступ до секретної інформації, то він протягом трьох робочих днів зобов'язаний звернутися за роз'ясненнями до посадової особи, яка підписала припис, та повідомити про це відповідний орган (підрозділ) Служби безпеки України, який протягом місяця зобов'язаний прийняти рішення щодо обґрунтованості відмови банку в наданні такого доступу;
- д) жодної правильної відповіді;
- е) усі перелічені.

2. *Зазначте порядок оформлення результатів перевірки банку:*

- а) працівник (працівники) Національного банку під час виконання ним своїх контрольно-наглядових функцій зобов'язаний виконувати вимоги відповідного Положення та вимоги банку щодо дотримання встановленого режиму секретності і правил ведення секретного діловодства. Він має право робити секретні записи лише в робочих зошитах (журналах), що надаються РСО банку, який перевіряється. У разі потреби РСО банку має надавати такі зошити (журнали) працівнику (працівникам) Національного банку, який проводить перевірку, на його запит. У разі довгострокових перерв у роботі з секретними документами і після закінчення робочого дня зазначені зошити (журнали) мають повертатися в РСО банку. Після закінчення перевірки робочі зошити (журнали) можуть (за рішенням працівника (працівників) Національного банку) відправлятися у встановленому порядку на адресу РСО Національного банку;
- б) за результатами проведеної в банку перевірки працівник (працівники) Національного банку складає акт. У разі виникнення потреби включення до акта відомостей, що містять державну таємницю, йому надається відповідний гриф секретності. У такому разі оформлення та пересилання акта здійснюються з дотриманням відповідних вимог законодавства про державну

таємницю. Кількість примірників акта для належного виконання встановленого завдання визначає працівник (працівники) Національного банку, і вона має бути мінімальною;

- в) після того, як працівник (працівники) Національного банку закінчив свою роботу, керівник РСО банку в довідці про ознайомлення із секретними документами (зворотний бік припису) має зазначити, з якими конкретно документами або іншими матеріальними носіями секретної інформації ознайомлений працівник (працівники) Національного банку, а також ступінь секретності відомостей, що містяться в них. Цей запис обов'язково засвідчується підписом особи, яка його зробила, із зазначенням її посади, прізвища та ініціалів. Кожна особа, яка зазначена в довідці про ознайомлення із секретними документами, засвідчує достовірність зроблених у ній записів своїм підписом із зазначенням прізвища, ініціалів та дати ознайомлення;
- г) жодної правильної відповіді;
- д) усі перелічені.

Література [2; 11; 22; 24; 29; 32; 35; 49; 50; 53; 56]

Тема 5. Інформаційно-аналітична робота із правового забезпечення банківської безпеки

Питання для самоконтролю

1. Правові засади інформаційно-аналітичної роботи в банках.
2. Інформаційне забезпечення банківських послуг.

Практичні завдання

1. Підготувати реферат на тему: “Загальна характеристика інформаційних баз і порядок користування ними”.
2. Підготувати реферат на тему: “Інформаційно-аналітичне вивчення клієнтів банку, ринку банківських послуг, конкурентів і партнерів”.

Тестові завдання

1. Програми здійснення внутрішнього контролю з метою протидії легалізації (відмивання) грошей, отриманих злочинним шляхом, містять:

- а) програму здійснення ідентифікації і вивчення банком своїх клієнтів;

- б) програму виявлення в діяльності клієнтів сумнівних операцій, що підлягають обов'язковому контролю, і інших операцій з грошовими коштами або іншим майном, що можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) грошей, отриманих злочинним шляхом;
- в) програму перевірки інформації про клієнта або операцію клієнта для підтвердження обґрунтованості або спростування підозр стосовно здійснення клієнтом легалізації (відмивання) грошей, отриманих злочинним шляхом;
- г) програму проведення документарного фіксування інформації, необхідної для ідентифікації клієнта та щодо здійснених ним операцій;
- д) програму зберігання інформації і документів, отриманих у результаті реалізації програм здійснення внутрішнього контролю, з метою протидії легалізації (відмивання) грошей, отриманих злочинним шляхом;
- е) програму навчання працівників банку з питань протидії легалізації (відмивання) грошей, отриманих злочинним шляхом;
- є) інші програми здійснення внутрішнього контролю з метою протидії легалізації (відмивання) грошей, отриманих злочинним шляхом;
- ж) жодну з перелічених;
- з) усі перелічені.

2. Під час розробки програми перевірки інформації про клієнта або операцію клієнта для підтвердження обґрунтованості або спростування підозр здійснення клієнтом легалізації (відмивання) грошей, отриманих злочинним шляхом, банку рекомендується встановити таку процедуру:

- а) у разі кваліфікації операції клієнта як сумнівної працівник банку, який виявив цю операцію, складає повідомлення — документ, що містить відомості про операцію (операції);
- б) відповідальний працівник приймає остаточне рішення про визнання операції клієнта сумнівною, що підлягає обов'язковому контролю, і надання відомостей про неї до уповноваженого органу;
- в) у разі виявлення сумнівних операцій відповідальний працівник приймає рішення про подальші дії банку щодо клієнта і його операції;
- г) жодну з перелічених;
- д) усі перелічені.

3. У разі виявлення в діяльності клієнта сумнівної операції банк може зробити такі дії:

- а) звернутися до клієнта з проханням про надання необхідних пояснень, у тому числі додаткових відомостей, що роз'яснюють економічне значення сумнівної операції;
- б) забезпечити підвищену увагу до всіх операцій (угод) клієнта, що здійснюються через банк;
- в) провести інші дії за умови дотримання законодавства України;
- г) жодну з перелічених;
- д) усі перелічені.

Література [2; 9; 11; 22; 27;29; 35; 49]

Змістовий модуль II. Практичні основи захисту банківської безпеки різних сфер банківської діяльності

Тема 6. Правовий захист кредитних і валютних операцій банків

Питання для самоконтролю

1. Кредитні операції банків.
2. Правове оформлення кредитних угод.
3. Характеристика валютних операцій банків.

Практичні завдання

1. Підготувати доповідь на тему “Правові засади здійснення банками валютних операцій”.
2. Підготувати реферат на тему “Правове забезпечення безпеки банків у зовнішньоекономічній діяльності”.

Тестові завдання

1. ***Під час розробки програми навчання працівників банку з питань протидії легалізації (відмиванню) грошей, отриманих злочинним шляхом, банк організовує навчання працівників виходячи з їх посадових обов'язків за такими напрямками:***

- а) ознайомлення працівників з нормативно-правовими актами у сфері протидії легалізації (відмиванню) грошей, отриманих злочинним шляхом;
- б) ознайомлення працівників з правилами внутрішнього контролю з метою протидії легалізації (відмиванню) грошей, отриманих злочинним шляхом, затвердженими банком;
- в) практичні заняття щодо реалізації програм внутрішнього контролю з метою протидії легалізації (відмиванню) грошей, отриманих злочинним шляхом, у тому числі програм його здійснення;
- г) за жодним з перелічених;
- д) за всіма переліченими.

2. З метою протидії легалізації (відмиванню) грошей, отриманих злочинним шляхом, відповідальний працівник здійснює такі функції:

- а) організовує розробку та подає на затвердження керівнику банку правила внутрішнього контролю з метою протидії легалізації (відмиванню) грошей, отриманих злочинним шляхом, і порядок його здійснення;
- б) організовує реалізацію правил внутрішнього контролю з метою протидії легалізації (відмиванню) грошей, отриманих злочинним шляхом, у тому числі порядок їх здійснення. У зв'язку з цим він консулює працівників банку з питань, що виникають під час реалізації програм здійснення внутрішнього контролю з метою протидії легалізації (відмиванню) грошей, отриманих злочинним шляхом, у тому числі при ідентифікації і вивченні клієнтів банку й оцінці ризику здійснення клієнтом легалізації (відмивання) грошей, отриманих злочинним шляхом; приймає рішення щодо поданих йому повідомлень; організовує роботу щодо навчання працівників банку з питань протидії легалізації (відмиванню) грошей, отриманих злочинним шляхом;
- в) організовує надання до уповноваженого органу інформації про значні та/або сумнівні операції відповідно до ст. 64 Закону України "Про банки і банківську діяльність";
- г) сприяє уповноваженим представникам Національного банку під час проведення ними інспекційних перевірок діяльності банку з питань, віднесених до його компетенції;
- д) не рідше ніж один раз на рік подає письмовий звіт про результати реалізації правил внутрішнього контролю з метою протидії

легалізації (відмиванню) грошей, отриманих злочинним шляхом, та порядку його здійснення, керівнику банку. Порядок точної звітності відповідального працівника визначається внутрішніми документами банку;

- е) жодну з перелічених;
- є) усі перелічені.

Література [2; 11; 17; 32; 38; 44; 51; 56]

Тема 7. Профілактика та попередження правопорушень у банківській сфері

Питання для самоконтролю

1. Використання новітніх технологій щодо попередження правопорушень у банківській діяльності.
2. Перевірка і контроль працівників банку.

Практичні завдання:

1. Підготувати доповідь на тему “Використання новітніх технологій щодо попередження правопорушень у банківській діяльності”.
2. Підготувати реферат на тему “Сили і засоби забезпечення безпеки банківської діяльності”.

Тестові завдання

1. Під час здійснення своїх функцій відповідальний працівник має право:

- а) отримувати від керівників і працівників підрозділів банку необхідні документи, у тому числі накази й інші розпорядчі документи, видані керівництвом банку і його підрозділами; бухгалтерські, касові та грошово-розрахункові документи тощо;
- б) робити копії з отриманих документів, у тому числі копії файлів, будь-яких записів, що зберігаються в локальних обчислювальних мережах і автономних комп'ютерних системах;
- в) входити до приміщень підрозділів банку, а також до приміщень, в яких зберігаються документи (архіви), здійснюється комп'ютерне оброблення даних і зберігання даних на машинних носіях (комп'ютерні зали);
- г) видавати тимчасові у межах термінів, встановлених законодавством України для проведення операції (до рішення керівника

банку), розпорядження про припинення проведення операції з метою отримання додаткової або перевірки наявної інформації про клієнта або операцію;

- д) жодного з перелічених;
- е) усі перелічені.

2. Під час здійснення своїх функцій відповідальний працівник зобов'язаний:

- а) забезпечувати збереження і повернення отриманих від відповідних підрозділів банку документів;
- б) забезпечувати конфіденційність інформації, отриманої під час здійснення відповідальним працівником своїх функцій;
- в) жодної правильної відповіді;
- г) усі перелічені відповіді правильні.

3. Банкам рекомендується надавати інформацію на адресу відповідних органів, що зазначені в Законі України "Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю", а саме:

- а) управління по боротьбі з організованою злочинністю ГУ УМВС України в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі;
- б) відділів по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю органів Служби безпеки України в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі.
- в) жодного з перелічених;
- г) усіх перелічених.

4. Загальні ознаки, що можуть свідчити про здійснення легалізації (відмивання) грошей, отриманих злочинним шляхом:

- а) немотивована відмова в наданні клієнтом відомостей (не передбачених законодавством України) на запит банку відповідно до банківської практики, що склалася, а також зайва заінтересованість клієнта в нерозголошенні конфіденційної інформації щодо здійснюваної операції;
- б) зневажання клієнтом більш вигідних умов надання послуг (тариф комісійної винагороди, ставки за строковими вкладками (депозитами) і вкладками (депозитами) до запитання тощо), а також пропозиція клієнта; щодо стягнення значно вищої комісії або такої, що суттєво відрізняється від комісії, яка звичайно стягується при наданні таких послуг;

- в) операції клієнта не мають явного економічного сенсу, не відповідають характеру діяльності клієнта і не мають на меті управління ліквідністю або страхування ризиків;
- г) наявність нестандартних або надто складних інструкцій з порядку проведення розрахунків, що відрізняються від звичайної практики, яка використовується клієнтом, або від звичайної ринкової практики;
- д) необґрунтована терміновість у проведенні операції, на якій належає клієнт;
- е) жодна з перелічених;
- є) усі перелічені.

Література [2; 10–12; 18; 19; 24; 28; 31; 33; 40; 41; 51]

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Поняття безпеки банківської діяльності та системи її забезпечення.
2. Характеристика системи захисту банківської діяльності в Україні.
3. Мета, завдання та зміст забезпечення безпеки банківської діяльності.
4. Економічні, соціальні та правові умови захисту банківської діяльності в Україні.
5. Принципи системи забезпечення безпеки банківської діяльності.
6. Система захисту банківської діяльності в Україні.
7. Сили і засоби забезпечення безпеки банківської діяльності.
8. Класифікація та загальна характеристика зовнішніх загроз банківській діяльності.
9. Діяльність спецслужб іноземних держав з отримання економічної інформації через банківські установи.
10. Економічний шпionаж з боку окремих зарубіжних недержавних організацій.
11. Протиправна діяльність міжнародної злочинності як загроза діяльності банків.
12. Класифікація та загальна характеристика внутрішніх загроз банківській діяльності
13. Посягання на банківську власність, правопорушення при здійсненні кредитних, валютних, касових та інших операцій банку.

14. Недобросовісна конкуренція і промислове шпигунство в банках: ознаки і форми прояву.
15. Порухення порядку і правил дотримання режиму безпеки банківської діяльності як передумова здійснення правопорушень.
16. Загальна характеристика нормативно-правових актів, що регулюють забезпечення банківської безпеки.
17. Поняття і правове регулювання банківської та комерційної таємниці банку.
18. Порядок визначення відомостей, що становлять комерційну таємницю та конфіденційну інформацію банку.
19. Режим інформації, що становить банківську таємницю.
20. Правила збереження конфіденційної інформації банку при укладенні договорів і веденні ділових переговорів.
21. Порядок розкриття інформації, що становить банківську таємницю, на запити правоохоронних органів.
22. Напрями виховної роботи з персоналом банку щодо забезпечення безпеки банківської діяльності.
23. Права й обов'язки керівництва банку щодо управління системою забезпечення безпеки банку.
24. Структура, завдання і функції підрозділу безпеки банку.
25. Координація і взаємодія підрозділу безпеки банку з правоохоронними органами.
26. Дотримання прав і свобод особистості при вирішенні завдань забезпечення безпеки банку.
27. Обов'язки працівників банку із забезпечення його безпеки.
28. Інженерно-технічні засоби захисту банківської безпеки.
29. Вимоги до банківського обладнання щодо захисту банківської діяльності.
30. Організація фізичної охорони банку. Пропускний режим.
31. Організація відомчої охорони банку.
32. Забезпечення безпеки касових операцій та інкасації коштів.
33. Взаємодія відомчої охорони банку з органами державної служби охорони.
34. Режим роботи установи банку.
35. Порядок доступу до банківської інформації.
36. Організація службового діловодства в банках.
37. Відповідальність за порушення встановленого режиму роботи банку.
38. Правові засади інформаційно-аналітичної роботи в банках.

39. Інформаційне забезпечення банківських послуг.
40. Загальна характеристика інформаційних баз банку і порядок користування ними.
41. Інформаційно-аналітичне вивчення клієнтів банку, ринку банківських послуг, конкурентів і партнерів.
42. Правила створення та порядок користування базою юридичної інформації банку.
43. Захисні функції підрозділів банку при здійсненні кредитних операцій, організація їх взаємодії.
44. Контроль банку за цільовим використанням кредитних коштів боржниками.
45. Емісійні операції банків і забезпечення їх безпеки.
46. Забезпечення безпеки банку при здійсненні операцій з купівлі-продажу цінних паперів, клієнтських операцій.
47. Загальна характеристика валютних операцій банків.
48. Заходи забезпечення безпеки роботи банківських установ при здійсненні валютних операцій.
49. Забезпечення безпеки банків у зовнішньоекономічній діяльності.
50. Види екстремальних ситуацій у банківській діяльності.
51. Дії співробітників банку в екстремальних ситуаціях.
52. Дії співробітників банку в разі нападу злочинців і захоплення заручників.
53. Дії співробітників банку в разі загрози вибуху, стихійних лих.
54. Загальна характеристика профілактичних заходів забезпечення безпеки банківської діяльності.
55. Побудова відносин між керівниками банку та його працівниками.
56. Перевірка і контроль діяльності працівників банку
57. Дії керівних осіб банку із запобігання трудовим спорам, міжособистісним та іншим конфліктним ситуаціям у колективах.
58. Політика банку щодо клієнтів і партнерів банку.
59. Використання новітніх технологій щодо запобігання правопорушенням у банківській діяльності.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Нормативна

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Уряд. кур'єр. — 1996. — 13 лип.
2. Закон України “Про банки і банківську діяльність” від 7 грудня 2000 р. (з наступними змінами і доповненнями) // Уряд. кур'єр. — 2001. — 17 січ.
3. Закон України “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом” (з наступними змінами і доповненнями) від 30 червня 1999 р. // Уряд. кур'єр. — 1999. — 15 верес.
4. Закон України “Про виконавче провадження” від 21 квітня 1999 р. // Уряд. кур'єр. — 1999. — 3 черв.
5. Закон України “Про власність” від 7 лютого 1991 р. // ВВР України. — 1995. — № 26.
6. Закон України “Про господарські товариства” від 19 вересня 1991 р. // Галицькі контракти. — 1991. — № 7.
7. Закон України “Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні” від 30 жовтня 1996 р. // Закон і бізнес. — 2000. — № 32.
8. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність” від 16 квітня 1991 р. // ВВР України. — 1991. — № 29.
9. Закон України “Про інформацію” від 2 жовтня 1992 р. // Галицькі контракти. — 1996. — № 47.
10. Закон України “Про міліцію” (з наступними змінами і доповненнями) від 20 грудня 1990 р. // ВВР України. — 1991. — № 4.
11. Закон України “Про Національний банк України” (з наступними змінами і доповненнями) від 20 травня 1999 р. // Уряд. кур'єр. — 1999. — 1 лип.
12. Закон України “Про оперативно-розшукову діяльність” від 18 лютого 1992 р. // ВВР України. — 1992. — № 22.
13. Закон України “Про патентування деяких видів підприємницької діяльності” від 23 березня 1996 р. // Юрид. вісн. — 1999. — № 48.
14. Господарський кодекс України (з наступними змінами і доповненнями): Введено в дію з 01.01.04 // Юрид. вісн. — 2004. — № 47.
15. Закон України “Про платіжні системи та переказ грошей в Україні” // Уряд. кур'єр. — 2000. — 16 трав.
16. Закон України “Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами”

(з наступними змінами і доповненнями) від 21 грудня 2000 р. // Уряд. кур'єр. — 2000. — 21 лют.

17. Закон України “Про прокуратуру” від 5 листопада 1991 р. // Голос України. — 1991. — 11 груд.
18. Закон України “Про Службу безпеки України” від 25 березня 1992 р. // ВВР України. — 1992.
19. Закон України “Про цінні папери і фондову біржу” від 18 червня 1991 р. Закон і бізнес. — 2000. — № 32.
20. Закон України “Про фінансово-промислові групи” від 21 листопада 1995 р. // Голос України. — 1996. — 21 трав.
21. Закон України (проект) “Про заходи з безпеки банківської діяльності”.

Основна

22. *Азнакеев И., Никифоров Г.* Защита коммерческой тайны. — К., 1994.
23. *Банковская система России.* Настольная книга банкира. Безопасность банка. — М., 1995.
24. *Безопасность банка /* Под ред. Л. И. Абалкина. — М., 1995.
25. *Бержеф.* Промышленный шпионаж. — К., 1993.
26. *Бизнес и безопасность* — М., 1992.
27. *Гавловський В. Д.* Загальна теорія організації інформаційної безпеки щодо захисту інформації в автоматизованих системах від злочинних посягань. Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика) // Наук.-практ. журн. — 2001. — № 3.
28. *Гавриш В.* Практическое пособие по защите коммерческой тайны. — Симферополь, 1994.
29. *Гайкович В., Паршин Н.* Безопасность электронных банковских систем. — М., 1999.
30. *Гасанов А.* Промышленный шпионаж на службе монополий. — М., 1998.
31. *Гостюшин И.* Энциклопедия экстремальных ситуаций. — М., 1994.
32. *Деятельность службы безопасности по обеспечению кредитной политики банков.* — М., 2005.
33. *Долгова А. И.* Преступность и общество. — М., 2002.
34. *Зартарьян В., Хант И.* Разведка на службе вашего предприятия. — К., 2002.
35. *Капітанський А. І.* Основи інформаційної безпеки банків // Безпека бізнесу (рекомендації, поради, консультації спеціалістів). — К., 1998.

36. *Клеков О.* Банківська безпека. — К., 1997.
37. *Крысин А.* Безопасность предпринимательской деятельности. — М., 1996.
38. *Курилт Б.* Безопасность банковских операций. Оценка и минимизация рисков. — К., 2005.
39. *Ларичев В. Д.* Как уберечься от мошенничества в сфере бизнеса: Практ. пособие. — М.: Юристь, 1996.
40. *Ложкин Т.* Конфликты и пути их преодоления. — К., 1999.
41. *Молодцов А.* Социомоделирование как метод эффективного управления персоналом. — К., 2002.
42. *Обозов Н.* Как управлять конфликтом. — К., 1992.
43. *Попович В.* Банк, фірма: проблеми економічної злочинності. — К., 1995.
44. *Попович В., Степането А.* Управление кредитными рисками заемщика, кредитора, страховика. — К., 1997.
45. *Предприниматель в опасности.* Способы защиты: Практ. рук. для предпринимателей и бизнесменов / О. Казакевич и др. — М., 1992.
46. *Секреты* коммерческой безопасности. Практические советы предпринимателю. — М., 1993.
47. *Сенчагов В.* Проблемы финансовой и денежно-кредитной политики с позиций стратегии экономической безопасности // Деньги и кредит. — 1996. — № 18.
48. *Соловьев Э.* Коммерческая тайна и ее защита. — М., 1995.
49. *Стрельченко Ю.* Обеспечение информационной безопасности банков. — М., 1994.
50. *Шаваев А. Г.* Безопасность корпорации. Криминологические уголовно-правовые и организационные проблемы. — М.: Концерн “Банковский деловой центр”, 1998.
51. *Шаваев А. Г.* Концептуальные основы обеспечения безопасности негосударственных объектов экономики. — М., 1994.
52. *Шаваев А. Г.* Криминологическая безопасность негосударственных объектов экономики. — М.: ИНФРА-М, 1995.
53. *Штраков А. Ю.* Обеспечение экономической безопасности субъектов хозяйственной деятельности. — М., 1999.
54. *Экономическая безопасность предприятия (фирмы)* / В. Б. Зубик, Д. В. Зубик, Р. С. Седегов, А. Обдула. — Минск: Выш. шк., 1998.
55. *Экономическая безопасность.* Производство. Финансы. Банки / Под ред. В. К. Сенчагова. — М., 1998.
56. *Ярочкин В.* Служба безопасности коммерческого предприятия. — М., 1995.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Зміст дисципліни “Банківська безпека”	5
Теми самостійної роботи студентів.....	6
Питання для самоконтролю	16
Список літератури	19

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *Л. С. Тоболіч*
Комп’ютерне верстання *Н. М. Музиченко*

Зам. № ВКЦ-3856

Підп. до друку 02.12.09. Формат 60×84/16. Папір офсетний. Друк ротативний
графаретний .

Ум. друк. арк. 1,4. Обл.-вид. арк. 1,2. Тираж 50 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП “Видавничий дім “Персонал”
03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. XX

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб’єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008 р.*